

גבולות ישראל

מדינת
ישראל

התקווה

כל עוד בלבב פנימה
נפש יהודי חומיה
ולפאתי מזרח קדימה
עין לציון צופיה -

עוד לא אבדה תקותנו
התקווה בת שנות אלפים
להיות עם חפשי בארצנו
ארץ ציון וירושלים!

נחמיה הרץ איסכר

אם תרצו -
אין זו אגדה

בנימין זאב הרצל
חוזה המדינה

מהו גבול?

גבול הוא קו המפריד בין ישויות, בין מקום למקום, בין שדה לשדה, בין עיר לעיר, בין מדינה למדינה, בין מחוזות וכדומה. (מילון אבן שושן)

האדם הוא זה שקבע את הגבול.

לפי מה האדם קובע גבול בין מדינות?

גבול ספרד - פורטוגל. כבל אומגה מאפשר לחצות את הגבול במהירות

לפי מה נקבע גבול בין מדינות?

ארגנטינה – פרגוואי – ברזיל: הגבול בין שלוש המדינות
עובר בנקודת המפגש של הנהרות איגואסו ופרנה

גבול מצריים לוב

סוגי גבולות

מהו גבול טבעי?

גבול טבעי - הוא גבול בעל מאפיינים פיזיים (טבעיים).

עובר לאורך תוואי נוף בולט: נהר, קו רכס, אגם, ים (כגון גבול ימי, גבול אקלימי וגבול טופוגרפי) הגבול של ישראל ממערב הוא גבול טבעי – ים, הגבול ממזרח לאורך נהר הירדן.

בעיה שיוצר נהר כגבול – מאבק על השימוש במים, שינוי תוואי הנהר משנה גם את קו הגבול.

מהו גבול מלאכותי?

גבול מלאכותי - עובר לאורך קווים שרירותיים שאינם קשורים לנוף.

גבול מדיני הוא גבול הנוצר בין מדינות כתוצאה מהסכם שלום או מלחמה.

כאשר הגבול הוסדר בהסכם שלום, הוא מכונה גבול מוסכם / גבול קבוע.

כאשר הגבול הוסדר בהסכם לאחר מלחמה, קרב, הוא מכונה גבול זמני / גבול הפסקת אש.

מהו תחום מים הטריטוריאליים?

המים הקרובים ביותר לשטחה של מדינה ואליהם אסור להיכנס ללא אישור מטעם **המדינה**. אחריהם נמצאת רצועת ביטחון, שהמדינה יכולה לחלוש עליהם כדי למנוע איומים שונים על שטחה.

בישראל נמדדים 22 ק"מ של ים עד היציאה מתחום המים הטריטוריאליים.

מהם מים כלכליים?

מים כלכליים הינם מים אשר מחולקים ומוסדרים בין מדינות שונות, בהקשר של שליטה של מדינה בה.

התחום שאחרי שטח הביטחון, בו למדינה יש זכות לעשות שימוש מכל סוג במשאבים ימיים כלשהם (דוגמת קידוחי הגז שנתגלו כ-90 ק"ג משטחה של ישראל). בין השימושים הללו, ניתן למנות דיג, שימור וניצול אוצרות טבע, וכן הלאה.

השלכות מיקום ישראל

ישראל מצויה בצומת דרכים בינלאומית.

מאז ומעולם עברו בה מעצמות, חלקן אף התיישבו בה.

מדוע?

- א"י נמצאת בחיבור בין אפריקה לאסיה.
 - היא שוכנת לחופו של הים התיכון ממנו ניתן להגיע לאירופה.
 - היא ממוקמת על מפרץ אילת המתחבר לאוקיאנוס ההודי.
- כלומר, ישראל מהווה גשר ימי ויבשתי.

המיקום הפך אותה לבעלת חשיבות גיאופוליטית רבה.

גורמים אלה הביאו לסלילת דרכים עתיקות רבות שעברו דרך ישראל

ארץ ישראל כמפגש של שלוש יבשות

**ישראל היא מן הקטנות שבמדינות
העולם –**

שטחה 22,145 קמ"ר

**היא קטנה יחסית באוכלוסייתה 8.630
מיליון (ינואר 2017, הלמ"ס)**

והיא מדינה צעירה יחסית.

גבולות ישראל

גבולות בארץ ישראל בזמן השלטון העות'מני. 1905

גבולות המנדט 1906-1924

- גבול ארץ ישראל מצרים 1906
- הגבול הצפון מזרחי הסכם סייקס פיקו 1916

הצעות חלוקה

• אונסקו"פ 1947 (כ"ט בנובמבר 1947)

גבולות שביתת הנשק 1949,

"הקו הירוק"

גבולות מלחמת ששת הימים 1967

"הקו הסגול"

השלום עם מצרים 1979

הסכם אוסלו א' 1993

הסכם השלום עם ירדן 1994

הסכם אוסלו ב' 1995

קו גדר ההפרדה יוני 2004

גבולות המנדט הבריטי

עד מלחמת העולם הראשונה (1917) שלטה באזור **האימפריה העות'מאנית**, לא היו גבולות בין מדינות.

מדינות ההסכמה (בריטניה צרפת איטליה ארה"ב רוסיה) מנצחות במלחמה. **הסכם סיקס פיקו** חילק את השטחים במזרח התיכון בין הצרפתים לבריטים

בשנת 1922 העניק חבר הלאומים לבריטניה מנדט על ארץ ישראל.

מסמך המנדט כלל את הצהרת בלפור באופן מלא.

נשמע מעולה לא? איזו מדינה גדולה יש לנו!!!!

מהי תוכנית החלוקה? חלוקה בין מי למי?

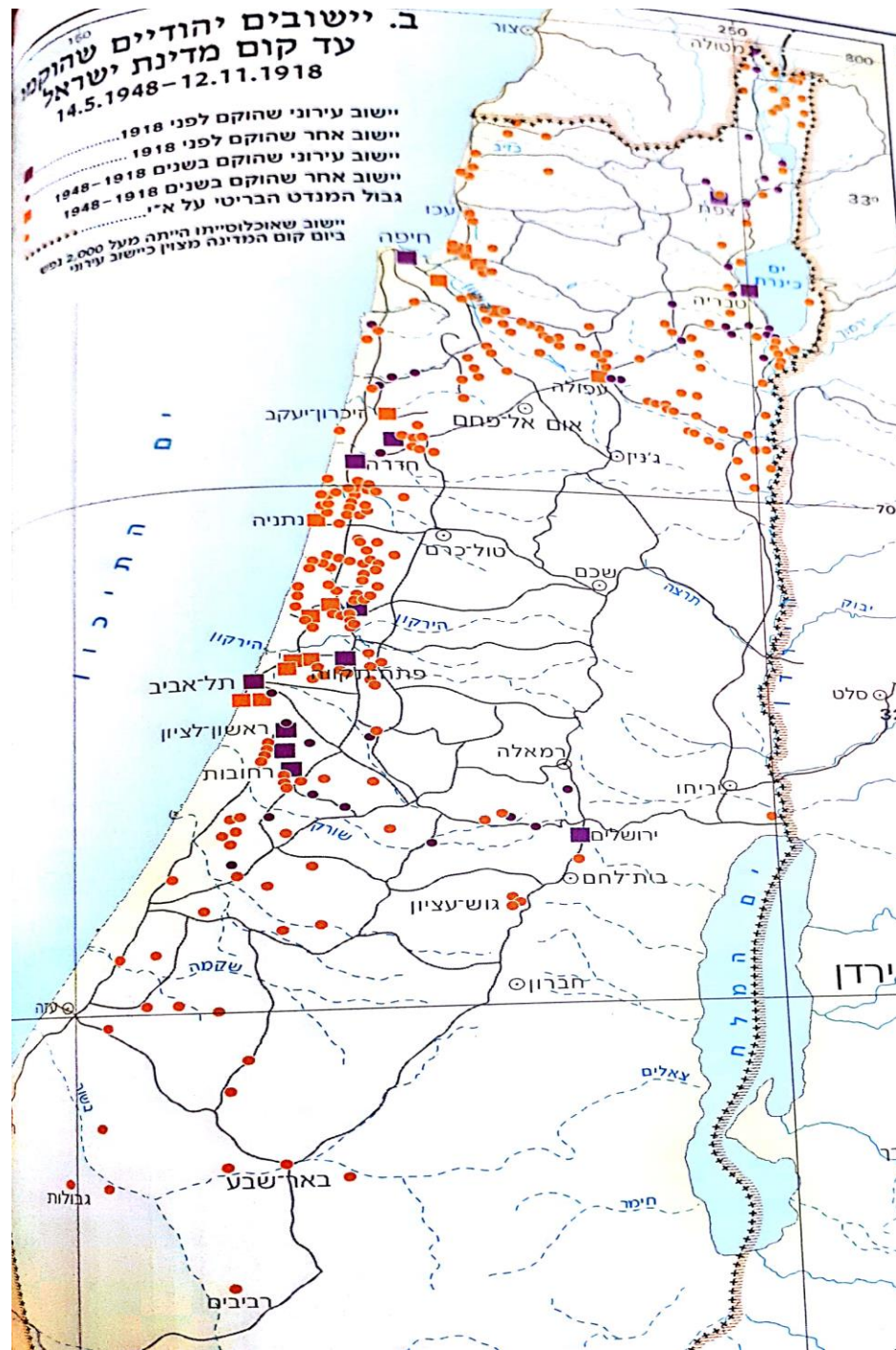
החלטת או"ם כ"ט בנובמבר 1947 (29.11.1947)

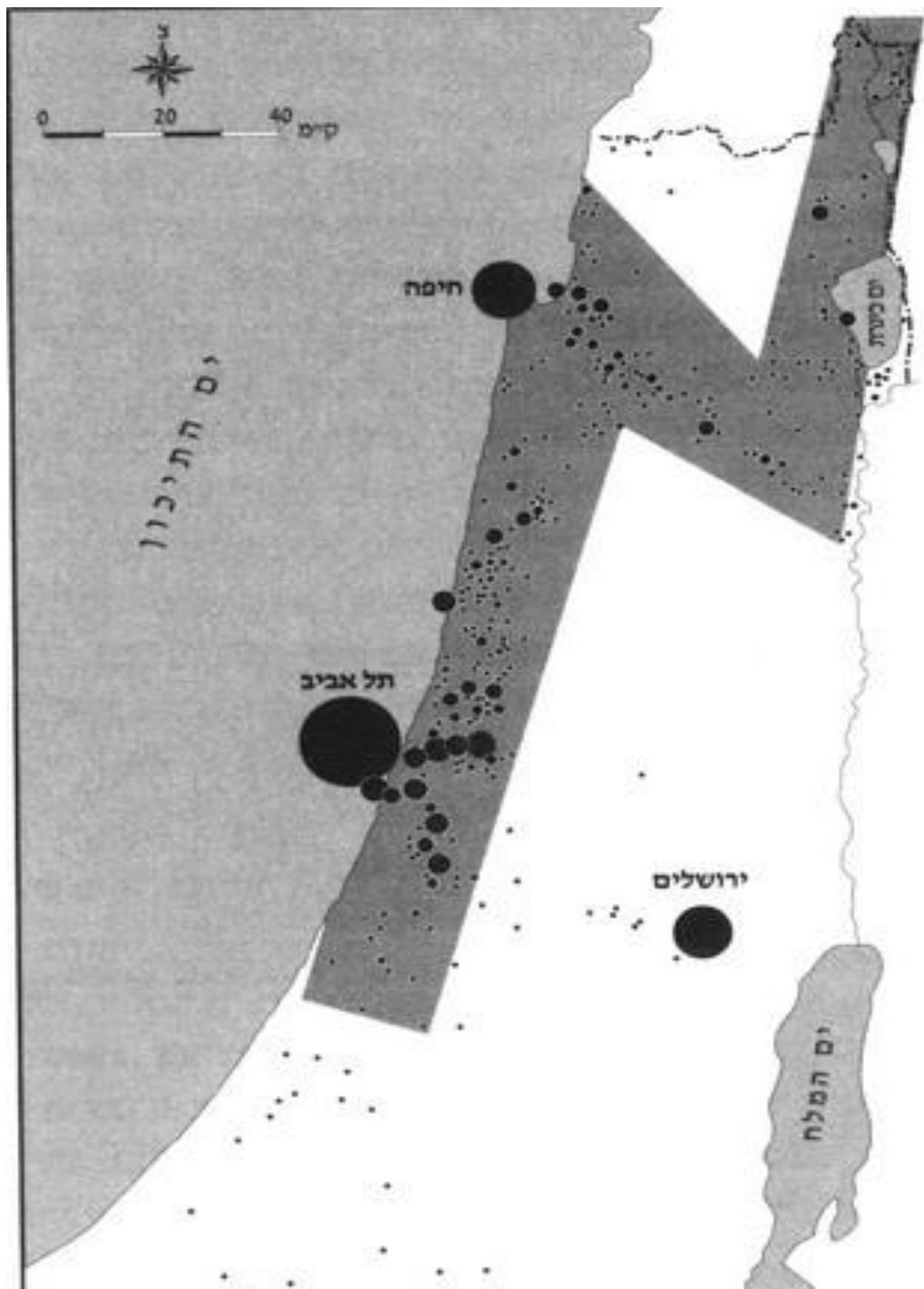
בשנת 1947 פנו הבריטים לאו"ם בבקשה לסיים את המנדט על ארץ ישראל. ועדת אונסקו"פ הגיעה לארץ ישראל ועל בסיס רשמיה בביקור זה בנו את תוכנית החלוקה.

מה משמעות התוכנית הזו?

כיצד קבעו את השטחים - לפי אילו קריטריונים חילקו את השטח?

תפרוסת ההתיישבות היהודית

N ההתיישבות-

**ריכוזי ההתיישבות
היהודית בצורת האות
N באנגלית-**

**אחד השיקולים
המרכזיים בקביעת
גבולות המדינה
היהודית בהצעת
החלוקה**

הצעת החלוקה של האו"ם, 1947

- ישובים יהודיים שהיו אמורים להיכלל במדינה הערבית.
- המדינה הערבית המוצעת.
- המדינה היהודית המוצעת.
- ירושלים וסביבותיה: אמורות היו להפוך לאזור בינלאומי.
- גבולות המנדט הבריטי על ארץ ישראל 1922-1947.

סיכום יתרונות וחסרונות תוכנית החלוקה

יתרונות

- מאפשר ניצול מחצבים בים המלח ובנגב
- מאפשר קיום חקלאות בעמקים ושליטה על ההתיישבות שנוסדה עד אז.
- מאפשר מוצא לשני ימים: הים התיכון וים סוף
- שיקול פוליטי-היסטורי – פעם ראשונה מזה 2000 שנה מדינות העולם מכירות בזכותו של העם היהודי למדינה בארץ ישראל – הזדמנות בלתי חוזרת

חסרונות

- לא מאפשר קיום רצף טריטוריאלי של המדינה.
- גובל במספר גדול של ישויות ערביות: לבנון, סוריה, מצרים, ירדן ורשות ערבית בשלוש-ארבע חזיתות שונות. ריבוי חזיתות עוינות.
- בנגב המהווה את מרבית השטח, אקלים קשה, היעדר מים, לא מאפשר קיום כלכלה, יישוב ואוכלוסייה קיימת ופוטנציאלית.
- היעדר שליטה ונגישות לסמלים לאומיים – ירושלים.
- המדינה הערבית בהרים, הגליל, יהודה, שומרון – קושי בהגנה.

מלחמת העצמאות

היא המלחמה שהביאה לעצמאות מדינת ישראל.

המלחמה החלה מיד לאחר קבלת תוכנית החלוקה של האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947,

והסתיימה ב- 20 ביולי 1949 בהסכמי שביתת הנשק

הסכמי שביתת הנשק 1949

הסכמי שביתת הנשק שנחתמו בין ישראל לשכנותיה הם הסיום הפורמלי של מלחמה זו

בהסכמים אלה נקבעו גבולות זמניים חדשים.

שטחה של מדינת ישראל הורחב בהשוואה לשטח שנקבע לה בתכנית החלוקה של האו"ם.

בירושלים- העיר חולקה לשני חלקים – עיר יהודית ועיר ירדנית.

בהסכמים אלה נקבע תואי 'הקו הירוק' -

שהיה גבולה של ישראל עד למלחמת ששת הימים

אלו שטחים נוספו בהסכמי שביתת הנשק? ("הקו הירוק") ?

הצעת החלוקה של האו"ם, 1947

● ישובים יהודיים שהיו אמורים להיכלל במדינה הערבית.

■ המדינה הערבית המוצעת.

■ המדינה היהודית המוצעת.

■ ירושלים וסביבותיה: אמורות היו להפוך לאזור בינלאומי.

— גבולות המנדט הבריטי על ארץ ישראל 1947-1922.

גבולות וועדת שביתת הנשק 1949

■ שטח שניתן לישראל

■ שטח שניתן לירדן

■ אזור מפורז

■ שטח ללא בעלות

■ שטח כבוש ע"י סוריה

■ שטח כבוש ע"י ירדן

■ שטח כבוש ע"י מצרים

גבולות ישראל – 1949 – "הקו הירוק"

גבולות שביתת הנשק כוללים:

הגדה המערבית (יהודה ושומרון) שהייתה
בשליטת הירדנים

רצועת עזה שהייתה בשליטת המצרים.

ירושלים חולקה בין ירדן ובין ישראל.

סיכום יתרונות וחסרונות 'הקו הירוק'

יתרונות

- גדל שטח המדינה
- מקורות הירדן והכינרת עברו לשליטה ישראלית
- נוצר רצף טריטוריאלי בין חלקי הארץ
- מערב ירושלים הפכה לבירת ישראל ואזור פרוזדור ירושלים שנכבש אפשר נגישות נוחה לעיר הבירה.

חסרונות

- מזרח ירושלים, הר הבית והכותל נותרו בשליטה ירדנית
- חשש ממאזן דמוגרפי לרעת המדינה היהודית
- נוצרה בעיית הפליטים הפלסטינים שנמלטו
- שליטה אסטרטגית ממקומות גבוהים של ירדן וסוריה (הרי יו"ש ורמת הגולן)

מלחמת ששת הימים, 5 – 11 ביוני 1967

מלחמה בין ישראל לבין מצרים, ירדן וסוריה, שנעזרו בסיוע עיראקי.

המלחמה ארכה שישה ימים ובה כבשה מדינת ישראל שטחים נרחבים: סיני, רצועת עזה, רמת הגולן, יהודה ושומרון ומזרח ירושלים.

שטחים אלה הגדילו את הטריטוריה שנשלטה על ידי מדינת ישראל פי שלושה משטחה של ישראל קודם למלחמה.

גבולות ישראל אחרי מלחמת ששת הימים

- רמת הגולן נכבשה מסוריה
 - הגדה המערבית נכבשה מידי ירדן
 - רצועת עזה ומדבר סיני נכבשו מידי מצרים.
- השטחים שנכבשו סומנו במפה בצבע סגול ומכאן שם הגבול: "הקו הסגול".

חיילי צה"ל על פסגת החרמון – "העיניים של המדינה".

איחוד העיר ירושלים

מיד אחרי מלחמת ששת הימים החליטה ממשלת ישראל להחיל את החוק הישראלי גם על השטח המכונה מזרח ירושלים, כלומר - על שטח עיריית ירושלים הירדנית, ובנוסף על כפרים, עיירות ושטחים פתוחים שנמצאו מעבר לקו הירוק, מצפון, ממזרח ומדרום לירושלים.

הקהילה הבינלאומית אינה מכירה בהחלת החוק הישראלי ורואה במזרח ירושלים חלק מהשטחים המוחזקים, ובשכונות היהודיות שהוקמו בה - התנחלויות.

2/5/17 החלטת [אונסקו](#)

חדשות | מדיני-ביטחוני

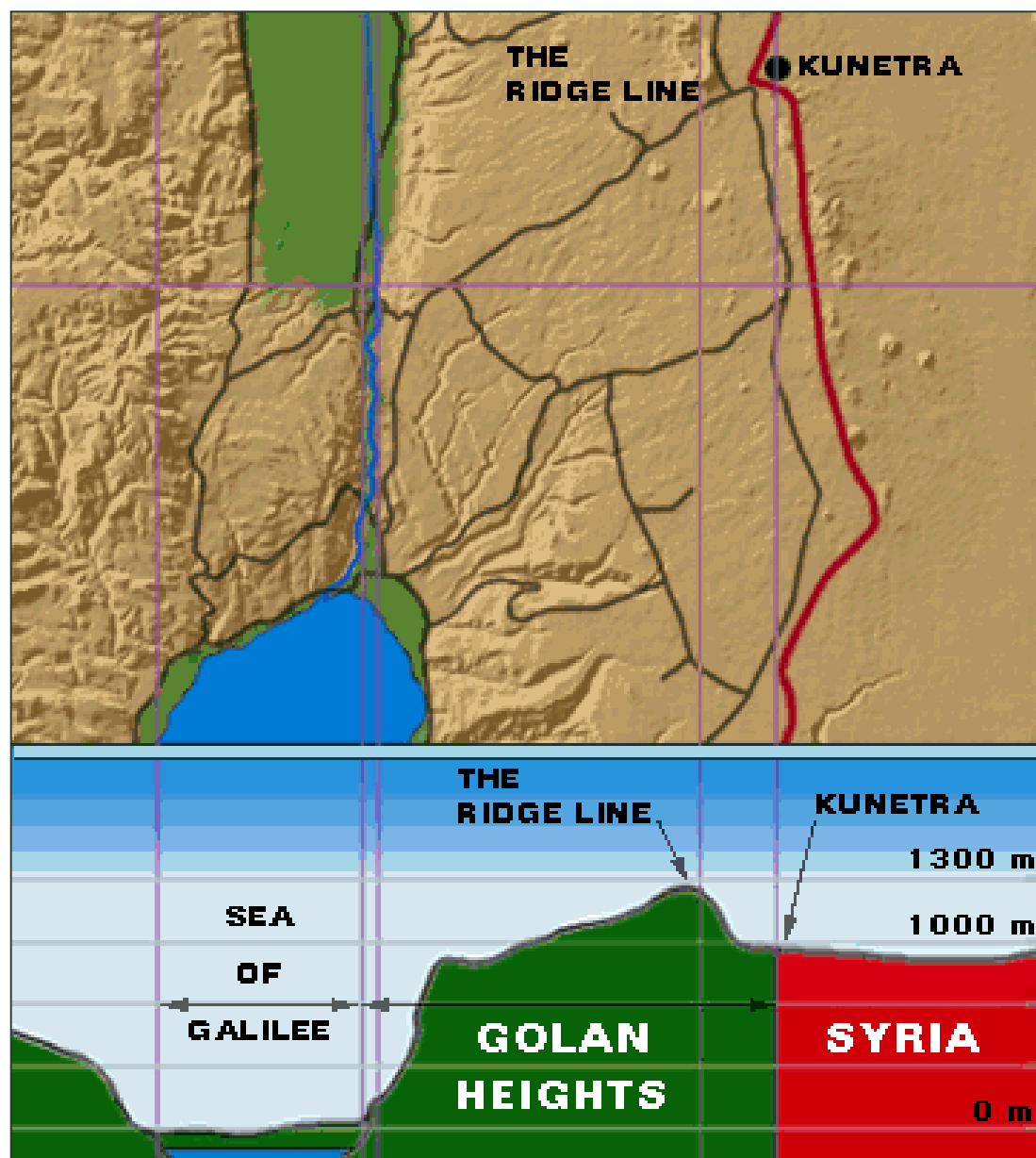
מבזקים | מדיני בטחוני | בארץ | בעולם | המהדורה המרכזית | פרק המגזין: סדרות הכת

נתניהו על החלטת אונסק"ו: "הצבעה אבסורדית, אבל מאמצינו הניבו פרי"

מדיני-ביטחוני | עודכן 02/05/2017 17:54
מואב ורדי ואור הלר

זעם במערכת הפוליטית על החלטת אונסק"ו שאינה מכירה בריבונות הישראלית בי-ם. הנושא ריבלין: "הגיע הזמן לסיים את האבסורד ולהכיר בירושלים כבירת ישראל". הרצוג: "חרפה אנטישמית"

השגת יתרון אסטרטגי לישראל בעקבות כיבוש רמת הגולן מידי סוריה

סיכום יתרונות וחסרונות "הקו הסגול"

חסרונות

- שליטה על אוכלוסייה פלסטינית רבה מאוד

יתרונות

- שטח המדינה גדל ואורך הגבולות התקצר
- שליטה ועומק אסטרטגי, גבולות התרחקו ממרכזי ההתיישבות.
- הר החרמון אפשר שליטה על מרחבי סוריה ולבנון.
- בחצי האי סיני נוצלו מחצבי הנפט ונבנו בסיסי צבא ושטחי אימונים
- השליטה במקומות הקדושים לעם היהודי ושאר הדתות בירושלים הועברו לישראל

הנסיגה מסיני, 1981 - 1982

מה משמעות הנסיגה עבור ישראל?

פינוי סיני: פינוי יישובים ישראלים – והעיר ימית, ופינוי בסיסי צבא גדולים, שטחי אימונים של חיל האוויר, ומשדות הנפט בסיני.

הסכם השלום ישראל מצריים 1979

סיכום יתרונות וחסרונות הסכם השלום

יתרונות

- שטח המדינה הצטמצם ואורך הגבולות התקצר
- הסרת המתח והאיום בגבול הארוך של מצריים (צמצום הכוחות והחימוש)
- ייסוד קשרים דיפלומטיים עם מנהיגת מדינות ערב.

חסרונות

- פינוי סיני: פינוי יישובים ישראלים, העיר ימית ויישובים קטנים.
- פינוי בסיסי צבא גדולים.
- פינוי שדות נפט בסיני.

הסכמי אוסלו א' – ב', 1993 - 1995

עיקרי הסכם אוסלו היו:

- הכרה הדדית בין ישראל לרשות הפלסטינית.
- נסיגת ישראל מעזה ומיריחו והקמת רשות פלסטינית אוטונומית שתשלוט בהם, בראשות יאסר ערפאת.
- חלוקת שטח יהודה, שומרון ורצועת עזה לשלושה אזורי שליטה (שקיימים עד היום)

מפת הסכמי אוסלו

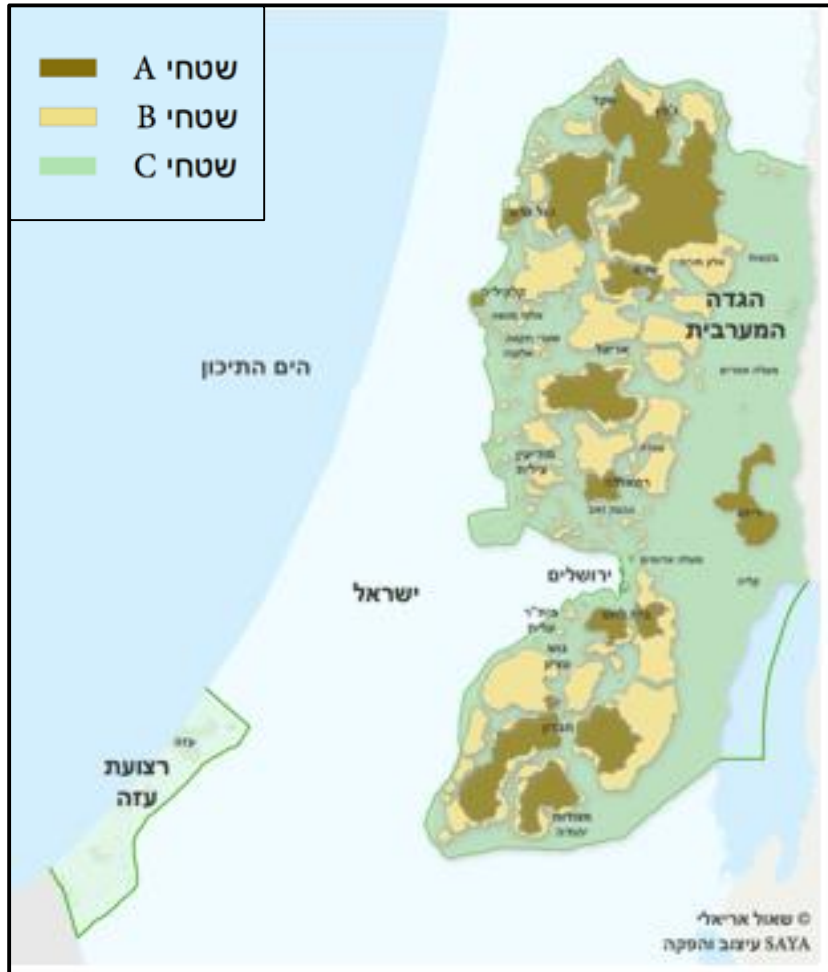
במסגרת הסכם אוסלו חולקו שטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה

לשלוש קטגוריות:

שטחי A: שטחים בשליטה אזרחית וביטחונית של הרשות הפלסטינית.

שטחי B: שטחים בשליטה אזרחית של הרשות הפלסטינית ושליטה ביטחונית של ישראל.

שטחי C: שטחים בשליטה אזרחית (בתחומים הנוגעים לשטח) וביטחונית של ישראל. בתחומים אזרחיים שאינם נוגעים לשטח (כמו רישוי עסקים, דיני עבודה וכד') - האחריות של הרשות הפלסטינית.

הסכם השלום בין ישראל לבין ירדן, 1994

הסכם השלום בין ישראל לירדן בשנת 1994 והסדיר את היחסים הדיפלומטים, הגבולות וחלוקת המשאבים בין ישראל לירדן.

במסגרת הסכם השלום הוסכם:

1. תוואי של נהר הירדן כגבול הבינלאומי ובמקרה של שינוי זרימתו הוא יקבע מחדש לפי התוואי.

2. ישראל מסרה לירדן 300 קמ"ר, ביניהם "אי השלום" בו נמצאים הסכרים של תחנת הכוח בנהריים.

3. ישראל חכרה 2,850 דונם, בערבה (מובלעת צופר) ובבקעת הירדן.

גדר ההפרדה משנת 2002

מדוע לדעתכם נבנית גדר ההפרדה?

גדר ההפרדה בגדה המערבית – מאי 2005

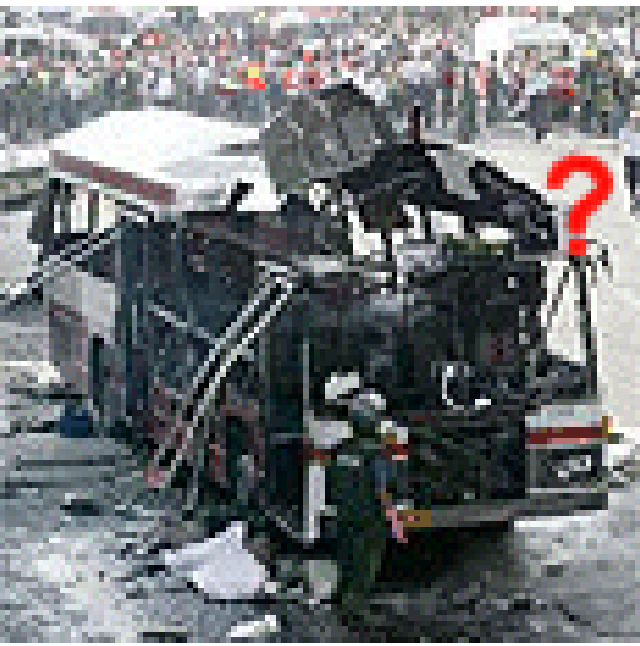
גדר ההפרדה 2002

מדוע לדעתכם נבנית גדר ההפרדה?

גדר ההפרדה או חומת ההפרדה היא מערכת ביצורים ומכשולים, שנבנתה על ידי ישראל מאז 2002 על רקע אירועי הטרור של האינתיפאדה השנייה, במטרה האוכלוסייה הפלסטינית ביהודה ושומרון לבין מרכזי אוכלוסייה הישראליים בכדי להגביר את הפיקוח על תנועת הערבים הנכנסים לתחומי ישראל ולמנוע חדירת גורמי טרור לתחומי ישראל, ולמנוע כניסת מהגרי עבודה, הברחת נשים וסמים .

גדר ההפרדה בגדה המערבית – מאי 2005

עד
מתי?
?

האם בנייתה צודקת לדעתכם?

גדר ההפרדה ליד אבו דים, 2003

גדר ההפרדה ב"עוטף ירושלים"

פילבוקס משולב בגדר ההפרדה סמוך לשכונת גילה בדרומה
של ירושלים, ספטמבר 2005

גדר ההפרדה בדרום הר חברון

הגבול ברצועת עזה (ליד נתיב העשרה)

גובה 8-10 מטר למעלה, כ- 20 מ' מתחת לפני השטח, עד מי התהום)

גבולות ישראל נכון להיום

מערב - בים התיכון ובמצרים

בדרום - בים סוף ומצרים

במזרח - בירדן

בצפון-מזרח - בסוריה

בצפון - לבנון .

גבולות ישראל נכון להיום

רצועת עזה – נמצאת בין ישראל למצרים, לחוף הים התיכון, רצועת עזה היא שטח בשליטת הרשות הפלסטינית.

באזור ההר המרכזי שבין ישראל לירדן נמצאים הרי יהודה ושומרון, שטח שנמצא בשליטה משולבת של ישראל והרשות הפלסטינית ומעמדו הסופי טרם הוכרע, שטחי השליטה בהתאם להסכם אוסלו, שטח A,B,C

בין ישראל לסוריה רמת הגולן, שטח שנמצא בשליטת ישראל והוחלו עליו חוקי מדינת ישראל אך סוריה ממשיכה לתבוע עליו ריבונות, ומעמדו הבינלאומי טרם הוכרע.

בין ישראל למצריים, ובין ישראל לירדן – קיים גבול מוסכם, בעקבות הסכמי השלום.

